

Казки про родину

Як пастух наговорив повний мішок

Як пастух наговорив повний мішок Був один господар і мав сина-одинака. Ховав його до десяти літ, а від десяти літ хлопець зробився пустий, не хотів слухати вітця-матері, а найбільше був лакомий на дівчата й молодиці. Побачили, що з нього не буде нічого, і геть-пріч нагнали від себе у світ, аби чужі люди навчили його розуму. Взяв він собі торбу шкіряну, до торби пищалку, зібрався і пішов.

Ішов кілька днів, зайшов далеко в чужину. Та й прийшов раз увечері поперед одного грабйого двір. Пан стояв на брамі, увидів його і питає:

— Де йдеш, хлопче?

— Іду служби питати!

— Може б, ти в мене найнявся?

— Добре, наймуся!

Завів його пан до двору, звелів дати їсти. А як той попоїв, закликав його пан до покою і каже:

— Що ти будеш за службу робити? Хлопець дивиться, що там сидить того пана донька — така ладна, і повідає так:

— Яка тільки на світі є робота — все зроблю, але мені пан заплатить те, що схочу! Пан задумався та й каже:

— Я вже роботу знайду для тебе, але яку ти платню хочеш?

— Щоб ви мені свою доньку дали за жінку! Пан подумав, що то якийсь такий бойчучок невеличкий, каже:

— Добре, я тобі її дам і дам тоді все своє добро, але мусимо собі зробити заклад, що ти зробиш мені службу за три дні. А як за три дні всієї служби не зробиш, то будеш смертю караний!

Хлопець пристав на заклад.

На другий день рано пан встав, побудив слугу й веде до стайні... Завів до стайні, показав йому сто зайців і повідає:

— На те і те пасовище маєш гнати тих сто зайців, пасти до вечора і увечір додому пригнати. Але якби один заець бракував, то будеш страчений!

Як пан створив стайню, як випустив зайців, усі зайці полетіли вулицею (бо була вулиця вигороджена від стайні аж до пасовиська). Але на пасовиську розлетілися на всі сторони — одні в поле, другі в ліс — і не видно було, де й поділися.

Вийшов хлопець на пасовище — нема ні одного зайця.

Сів собі на купину, думає: «Що тут робити?». Та й так з журби вийняв пищалку з торби. Як на ту пищалку заграв, враз всі зайці стали навколо нього: таку вже з тою пищалкою ворожбу мав.

Пасуться зайці, а він собі сидить та й грав.

А пан дома повідає до доньки:

— Аби ти пішла так, здалеку, подивилася, що той хлопець робить із зайцями?

Донька пішла, подивилася здалеку, прийшла додому й каже, що всі зайці коло нього пасуться. Пан тоді задумався, гадає собі, що то буде тепер зле і треба над тим яку практику видумати. Повідає до доньки так:

— На тобі грошей, іди до того пастуха, може, купиш у нього одного зайця, аби йому увечері бракувало, то стратимо хлопця!

Одяглася вона по-жебращьки, аби пастух не впізнав, взяла гроші й пішла купувати зайця.

Приходить до хлопця, привіталася і просить, аби одного зайця їй продав. Але він упізнав панну та й повідає, що не може продати, не хоче продати на жоден спосіб. Але потому каже:

— Коли ти вже так уперлася, то покажи гроші, чи маєш?

Вона гроші показала, а він повідає:

— Давай гроші і ще лягай та й зі мною побався, то матимеш зайця.

Дала вона пастухові гроші і вчинила його волю, а він піймав їй зайця. Прийшла з тим зайцем на подвір'я, аж перед двері. А той, на полі, на пищалку заграв — заець їй з рук вирвався і прибіг до нього знову. Увечері приганяє він зайці додому. Пан вийшов, створив стайню, перерахував зайці — є всі сто, до єдиного. Ну, пан дуже засмутився, а хлопець пішов до двору, повечеряв і ліг спати. На другий день рано встав уже сам та й погнав пасти зайці. А пан і каже:

— Ну, вчора донька ходила за зайцем, купила, та не дотримала, то вже нині мати хай іде сама купувати!

Стара пані убралася по-жебрацьки та й пішла купувати зайця. Але хлопець знову не хотів продавати, аж мусила й пані так зробити, як донька учора. Тоді пастух піймав зайця, дав пані, і вона пішла додому. Вже двері створила до покою, але пастух заграв на пищалку, то заець від пані вирвався і прибіг до нього. Приганяє він увечері зайців, пан перерахував — є всі. Ну, клопіт!

На третій день поснідав і погнав зайців знов пасти на пасовище. Тепер збирається купувати зайця сам паи. Убрався він по-жебрацьки, узяв собі дві тисячі ринських і пішов на поле до пастуха. Прийшов і просить, аби продав йому одного зайця. Але той повідає:

— Я не можу продати, бо мені зараз би смерть була! Пан обіцяє за зайця дві тисячі, бо йому дуже треба. Не хоче! Але дивиться — гостинцем смаровоз мазь везе. їде такою кобилою мізерною, мухи її об'їли, аж кров тече. Хлопець каже панові:

— Ходімо до того смаровоза, він порадить: чи продати зайця, чи ні? Зупинили смаровоза.

Хлопець знову питає пана:

— Ну дасте дві тисячі за зайця?

— Дам!

— А поцілуєте кобилу? Пан, рад не рад, погодився:

— Поцілую!

Але смаровоз каже:

— Я не дозволю задармо мою кобилу цілувати! Пастух узяв дві тисячі від пана — одну тисячу поклав собі, а другу дав смаровозові. Ну, тоді пан поцілував кобилу. Пастух піймав зайця і дав панові. Той так уже міцно зайця тримає. Прийшов з ним на подвір'я, а пастух заграв на пищалку — заець вирвався та й прибіг на поле. Увечері приганяє хлопець зайців з пасовиська, пан перерахував — є всі. Роззлюстився і дав його до криміналу. На другий день розписав пан по містах, то панове поз'їжджалися на суд. Розповів пан той цілий інтерес перед панством, як то може бути. Стало панство радитися між собою — не можуть розтолкувати. Але один пан повідає:

— Коли ви собі такий заклад зробили, то маєте тепер дати пастухові те, що обіцяли. Але я йому ще одну загадку скажу. Як він те зробить, то пропало, мусить вже так бути!

Кажуть привести хлопця з криміналу межі панство. Привели. Тоді питається його той чужий пан:

— Чи ти, хлопуню, виграв заклад від пана?

— Виграв!

— Но,— каже,— то так не може бути, бо пан не мав з ким порадитися. Я тобі дам ще один заклад: візьмеш міх на сто корців, якщо за четверть години наговориш повний і зав'яжеш — одружишся з грайого донькою і дістанеш все його добро.

Хлопець питає:

— Де ж той міх?

Тим часом десь там швидко пошили міх на сто корців і внесли до покою. Хлопець запхав голову в міх, а пану каже тримати міх коло шиї, аби слова не виходили назад. І зачинає говорити. Каже так:

— Ото прошу панство послухати, як мій вік іде! Та й зачав повідати, як він був у свого вітця, як пішов у світ, найнявся у пана на заклад, як пас зайців на полі, як прийшла до нього панна і як він їй продав зайця. Коли за панну розповів, питається панства:

— Чи повний вже міх?

Повідають йому, що ні, ще нічого не видно. Тоді він зачав говорити далі, як прийшла до нього на поле сама стара пані та й як він їй продав зайця. Тоді знову питається:

— Чи повний міх?

— Ні, ще нема нічого!

Хлопець повідає далі, як вийшов сам граб'я купувати зайця і давав йому дві тисячі, як дорогою віз смаровоз мазь мізерною кобилою, як пан тоту кобилу поцілував. Але ще заки він вимовив до кінця, пан вирвав міх і каже:

— Доста, вже міх повний!

Тоді все панство зачало кричати:

— Віват, хлопуньо виграв!

Мусив пан віддати хлопцеві своє добро і доньку за жінку. Вони побралися і господарювали собі.